

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД

**“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності

МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених

**“КОНЦЕПТИ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА”**

(Одеса, 21-22 травня 2021 року)

Одеса -2021

УДК: 1:403:316.6(08)

К 65 Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства :
Матеріали IV Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства» (Одеса, 21-22 травня 2021 р.) 65 с.

Рецензенти:

Єременко Олександр Михайлович – доктор філософських наук, професор кафедри філософії Національного університету «Одеська юридична академія»

Романенко Михайло Ілліч - доктор філософських наук, професор кафедри філософії Комунального закладу вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти»

Збірник матеріалів IV Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства» вміщує матеріали, які досліджують соціокультурні засади трансформацій ціннісної сфери життєдіяльності суспільства, аналізують соціокультурні трансформації молодіжного соціуму, показують соціокультурні трансформації освітнього середовища та розкривають проблемні моменти культури бізнесу в умовах соціокультурної трансформації сучасного українського суспільства, а також розглядають синергетику як самоорганізаційну систему у суспільстві, що трансформується. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 12 від 27 травня 2021 року)

історичних дослідженнях. Трюк в тому, щоб класифікувати елементи і встановити правильну послідовність, в якій вони пов'язані один з одним.

Список використаних джерел

1. Wu Youyou, Michal Kosinski, and David Stillwell, "Computer-based personality judgments are more accurate than those made by humans", PNAS 112 (4) 1036-1040.
2. Харари Ю.Н. Homo Deus/ Краткая история будущего/ Юваль Ной Харари: [пер. с англ. А. Андреева]. - М.: СИНДБАД, 2018. - 496 с.
3. Friedrich A. Hayek "The Use of Knowledge in Society", American Economic Review 35:4 (1945): 519-530
4. Ламсден Чарльз Джон, Уилсон Эдвард Осборн/ Прометеев огонь: Размышления о происхождении разума. Пер. с англ./ Предисл. С.Г. Пилецкого. - М.: УРСС: ЛЕНАНД, 2017. - 304с.

Ніколаєва Іванна Борисівна – аспірантка кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського

РОМАН «МІСТО» ВАЛЕР'ЯНА ПІДМОГИЛЬНОГО: У ВИТОКІВ УКРАЇНСЬКОГО ЕКЗИСТЕНЦІАЛІЗМУ

В українській літературі ХХ століття розвивається новий ракурс інтелектуально-психологічної відтворення дійсності у прозі. Валер'ян Підмогильний виступає яскравим представником цього напрямку і у своїй творчості висвітлює одвічні проблеми людини, вияви в ній добра і зла. Він піднімає характерні проблеми українському народу такі як: відносини села і міста, національне питання та інші. Та наочно показує, як швидкий темп урбанізації відображається на духовній деградації молодого покоління, занепаду загальнолюдських цінностей не тільки в українському суспільстві, але й у світі в цілому. За своє недовге життя письменник створив досить велику та строкату спадщину, особливо у жанровому плані. Два романи, повість і багато новел не залишають байдужими читачів. Однак апогеєм творчості письменника став роман «Місто». Проблематика твору не нова, але талановито показана абсолютно під новим кутом. Роман був написаний задовго до того, як французькі філософи почали своє міркування в бік екзистенціалізму, тому можна вважати, що це перший український філософський роман екзистенціального напрямку.

Ґрунтовним дослідженням спадщини В. Підмогильного займався Володимир Мельник. Літературознавець хотів показати не тільки значущість прози Підмогильного, але й саму особистість автора та у яких обставинах формувалася думка та громадянська позиція. Для кращого розуміння

В. Мельником були вивчені не тільки біографія і твори, а й листи, документація слідчої справи, яку було сфабриковано. Тому в 1994 році у світ виходить монографія «Суворий аналітик доби: Валер'ян Підмогильний в ідейно-естетичному контексті української прози першої половини ХХ ст.» [2]. Екзистенційний поштовх в його працях вбачили О. Галета, Н. Михайловська, Л. Рева-Левшакова, Г. Іванюк, С. Протасова, Н. Поліщук. Тогочасний критик Андрій Ніковський про роман «Місто» говорить, що це високохудожній роман, який цікавий людям і в якому вони впізнають себе з усіма своїми проблемами та недоліками [5].

Головний герой роман Степан Радченко – звичайний сільський хлопець, у якого чисте серце і щира душа. Він хоче віддано допомагати людям в рідному селі, але для цього йому потрібно поїхати в місто і вчитися. Плавне бажання підкорити місто оволодіває юнаком і спустошує його душу. Підмогильний показує місто не як населений пункт чи місце де розгортаються події, а як живу істоту і навіть пише назву з великої букви. Воно безупинно штовхає героя на жахливі і жадібні вчинки. Всіх жінок? з якими зіштовхується Степан у романі, він хоче використати якнайбільше. В місто головний герой приїжджає з сільською дівчиною – Надійкою, яку згодом гвалтує, з господинею крутить роман, щоб не платити на кімнату, дівчині Зосі ніби вдається зацікавити хлопця, але це тільки на деякий час, її він також кидає. Тільки самогубство Зосі не надовго приводить парубка до тями і він починає відчувати провину, але все швидко проходить та думка жити далі затверджується в його голові. Дивною залишається остання жінка на його шляху – Рита, на яку подає зморений погляд героя [6].

Герой постає перед вибором: чого він хоче від життя та яка кар'єра йому потрібна. Намагання повернутися до звичайного сільського життя і злитися з сірою масою не дають бажаного спокою. Проблема вибору і відповідальність Степана за свої вчинки – саме в цьому проявляються засади екзистенціалізму у романі. Іде боротьба в житті між матеріальним і духовним, яку автор не показує і дає читачеві вибір, що обрати [6].

Твори Підмогильного пронизані ідеями філософії екзистенціалізму. Такі глобальні проблеми суспільства актуальні і до нині. Зустріч молодого Степана з арфістом дає йому зрозуміти, що кожна людина унікальна. В нього відкривається почуття поваги до інших і в кінці твору перед нами вже зовсім інший головний герой. Егоїзм залишився в минулому і відкриваються нові двері гармонійного розвитку себе, якому не має меж. В образі Степана, Надійки, Левка символічно зібрані шляхи, які вибирає сільська молодь і неважливо коли це відбувається – зараз чи в той час. Деякі знавці пишуть, що це відображення біографії самого Миколи Хвильового і такої собі збірної міської інтелігенції, яка вбирає світову культуру і народжує нове. Тільки чи можливо до цієї культури залучити село? І тут показуються різні шляхи розвитку подій. Деякі герої, такі як Зося, пробують спрощувати своє життя, інші ж попри все що відбувається навколо, будують своє життя, намагаючись не помічати невідворотні зміни, які відбуваються. Степан Радченко тут виступає як завзятий персонаж, що повинен розкрити всі проблеми, поставлені

в романі. Сама концепція роману дуже близька до концепцій екзистенціалізму. Герой поступово стає вільною людиною, але які події йому прийшлося пережити, щоб досягти своєї свободи, а тільки вона може бути дійсна, тобто екзистенціальна. Коли Степан усвідомлює, що змінити уже нічого не можна: ні своїх думок, ні бажань, ні дій, то приходить думка, що минуле неважливе. Підмогильний дає пережити герою розчарування, смерть, біль, трагедію, щоб дати зрозуміти, що його життя позбавлене глибинного смислу. Внутрішній конфлікт заставляє несвідомо рухатися вперед, шукати вихід і реалізацію творчого потенціалу. Автор часто вживає такі важливі для екзистенціалізму слова, як нудота, самотній, байдужий. Валер'яна Підмогильного вважають прозаїком-екзистенціалістом, який вміло використовував художні засоби щоб якомога яскравіше передати психологічний стан своїх героїв.

Список використаних джерел

1. Зубрицька М. О. Нероздільність: література-як-філософія та філософія-як-література. Філософія науки. Збірник наукових статей Львівсько-Варшавського семінару «Філософські науки». 14-21 листопада 2004 р. Львів, 2006. с. 5-15.
2. Мельник В. О. Суворий аналітик доби: Валер'ян Підмогильний в ідейно-естетичному контексті української прози першої половини ХХ ст.: Монографія. К.: Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка УНАН, 1994. 319 с.
3. Мельник В. О. Валер'ян Підмогильний: До 90-річчя від дня народження. К.: Знання, 1991. 48 с.
4. Мовчан Р. Валер'ян Підмогильний. Письменники Радянської України: 20-30 роки. К.: Рад. Письменник, 1989. с. 305–328.
5. Ніковський А. Про «Місто» В. Підмогильного. Життя й революція. 1928. №10. с. 104-114.
6. Підмогильний В. Оповідання. Повість. Романи. К.: Наук. думка, 1991. 800 с.
7. Підмогильний В. Повстанці. Іван Босий. Прапор. 1990. №7. с. 65-91.
8. Тарнавський М. О. Між розумом та ірраціональністю: Проза Валер'яна Підмогильного; переклад з англ. В. Г. Триліс]. К.: Пульсари, 2004. 232 с.

Новокшонова Наталья Александровна – аспіранка, Дніпровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна

МИФОЛОГЕМЫ «ЖЕНЩИНЫ–МАТЕРИ» И ИХ ТРАНСФОРМАЦИИ В ПОСТМОДЕРНИЗМЕ

Поскольку жизнь состоит из взаимодействия «мужского и женского начал», то каждый человек per se состоит из двух начал. Эти два